

MONETĀRAIS BIĻETENS 2010

8

Makroekonomiskie rādītāji arvien spilgtāk liecināja par ekonomiskās aktivitātes kāpumu. 2. ceturkšņa iekšzemes kopprodukta dati apstiprināja straujāku, nekā novērtēts iepriekš, izaugsmi salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (0.8%). Lai gan vairākos eksporta tirgos valdija nenoteiktība, turpinājās būtisks eksporta pieaugums, jūlijā eksporta gada kāpuma tempam sasniedzot 41.9% un liecinot, ka tautsaimniecības atveseļošanās nosaka eksporta iespējas. Arī cenu un izmaksu konkurētspējas dinamika joprojām bija labvēlīga. Piekto mēnesi pēc kārtas turpināja samazināties reģistrētā bezdarba līmenis (augusta beigās – 15.0% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita). Valsts budžeta nodokļu ieņēmumu dinamika bija stabila un nodrošināja vairāk nekā divas reizes zemāku budžeta deficīta līmeni nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

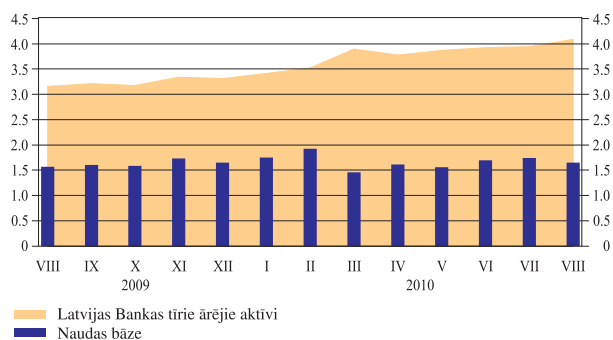
Ārējā pieprasījuma pozitīvā ietekme jūlijā veicināja apstrādes rūpniecības izaugsmi. Apstrādes rūpniecības produkcijas apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem palielinājās par 2.7%, savukārt gada laikā (neietverot darbadienu skaita ietekmi) – par 18.7%. Saglabājoties svārstīgam iekšzemes pieprasījumam, mazumtirdzniecībā būtiskas pārmaiņas nebija vērojamas. Mazumtirdzniecības apgrozījums (t.sk. automobiļu pārdošana) salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem pieauga par 0.1% un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 2.8%. Tomēr, neietverot automobiļu pārdošanu, mazumtirdzniecības apgrozījums nedaudz samazinājās. Sarūkot tranzīta kravu plūsmas, augustā kopējais kravu apgrozījums Latvijas ostās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās par 11.5% un pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms – par 15.9%.

Patēriņa cenu līmenis augustā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saruka par 0.7%. Augustā sezonālu faktoru ietekmē parasti samazinās dārzeņu un apģērba cenas, bet, ņemot vērā joprojām vājo pieprasījumu, sezonālo kritumu papildināja arī vairāku citu preču grupu cenu sarukums. Mēneša cenu samazinājumu veicināja arī degvielas cenu kritums, atspoguļojot pasaules naftas cenu stabilizācijas tendences. Tomēr bāzes efekta ietekmē gada deflācija turpināja mazināties un patēriņa cenu līmenis bija tikai par 0.3% zemāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Savukārt pēdējo 12 mēnešu vidējā inflācija un Māstrihtas kritērijam izmantotais 12 mēnešu vidējais saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) samazinājums bija attiecīgi –1.8% un 2.0%.

Valsts konsolidētajā kopbudžetā augustā bija 9.3 milj. latu deficīts, tādējādi kopš gada sākuma uzkrātais deficīts pieauga līdz 195.9 milj. latu (deficīts iepriekšējā gada astoņos mēnešos – 416.7 milj. latu). Augustā negatīva bija tikai valsts sociālās apdrošināšanas budžeta bilance, savukārt gan valsts pamatbudžetā, gan pašvaldību konsolidētajā budžetā bija pārpalikums. Sarūkot ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu ieplūdi, valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi augustā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās par 6.5%, savukārt nodokļu ieņēmumi pieauga par 1.1%, straujāk palielinoties iedzīvotāju ienākuma nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumiem. Valsts budžeta izdevumi augustā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka par 1.2%, un to galvenokārt noteica izdevumu samazinājums atbildībai (16.9%). Centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds augustā palielinājās līdz 4 878.0 milj. latu.

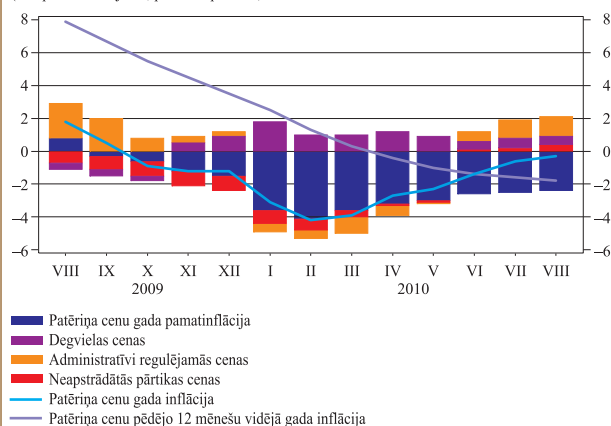
Pakāpeniski nostiprinoties tautsaimniecības atveseļošanās ten-

EMITĒTĀS NACIONĀLĀS VALŪTAS SEGUMS
(perioda beigās; mljrd. latu)

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA

(komponentu dalījumā; procentu punktos)

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI	2010	
	VII	VIII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa atbilstoši darbadienu skaitam izlīdzinātās pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	18.0	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.2	-0.7
Pēdējo 12 mēnešu gada vidējā inflācija (%)	-1.6	-1.8
Gada (%)	-0.6	-0.3
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	-3.5	-3.3
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	173 301	169 676
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	15.3	15.0
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansālā bilance (milj. latu)	-186.5	-195.9
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	388.1	*
Imports	486.7	*
Bilance	-98.6	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

dencēm, turpināja pieaugt naudas daudzums apgrozībā. Straujāk nekā iepriekšējā mēnesī augustā palielinājās M1, M2 un M3, šo naudas rādītāju gada kāpuma tempam sasniedzot attiecīgi 16.2%, 9.7% un 10.6%.

Naudas daudzumu apgrozībā augustā ietekmēja augošais skaidrās naudas pieprasījums – skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) palielinājās par 1.0% – un banku piesaistīto noguldījumu atlikuma kāpums. Pieaugot banku piesaistīto noguldījumu uz nakti un noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikumam, rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un māsaimniecību noguldījumu kopējais atlikums augustā palielinājās par 1.0% un bija par 9.1% lielāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Pretstatā straujajam samazinājumam, kas bija vērojams iepriekšējos mēnešos, rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums augustā gandrīz nemainījās (kritums – 0.1%). Turklāt pēc ilgstoša sarukuma pirmo reizi nedaudz pieauga nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums. Joprojām mērens bija māsaimniecību kreditēšanas sarukums (gan mājokļa, gan patēriņa kredītiem). Tādējādi kredītu atlikuma gada krituma temps augustā samazinājās līdz 7.4%.

Banku sektora ārvalstu finansējums augustā pieauga par 124.2 milj. latu, lai gan saistības pret ārvalstu bankām nedaudz saruka. Ārējo saistību kāpumu nodrošināja straujš nerezidentu ne-MFI noguldījumu atlikuma pieaugums (171.8 milj. latu). Banku ārzemju aktīviem palielinoties straujāk, MFI (izņemot Latvijas Banku) tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs turpināja samazināties.

Naudas bāze M0 augustā saruka par 88.5 milj. latu. Centrālās bankas naudas piedāvājumu samazināja brīvas likviditātes apstākļos banku izmantotās noguldījumu iespējas Latvijas Bankā kāpums (mēnesī – 187.7 milj. latu), vienlaikus sarūkot banku pieprasījuma noguldījumu atlikumam. Tādējādi M0 un pieprasījuma noguldījumu atlikuma Latvijas Bankā gada pārmaiņu temps palēninājās. Savukārt skaidrās naudas apgrozībā gada pārmaiņu rādītājs turpināja kāpt (līdz 14.2%; augstākais rādītājs kopš 2007. gada maija). Nenožīmīga palielinoša ietekme uz centrālās bankas naudas piedāvājumu savukārt bija valdības Latvijas Bankā latos veiktā noguldījuma atlikuma samazinājumam.

Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi augustā pieauga par 148.6 milj. latu jeb 3.8%, pirmo reizi pārsniedzot 4 mljrd. latu līmeni, un emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem mēneša beigās bija 247.3%. Neto rezervju kāpumu galvenokārt noteica valdības ārvalstu valūtā veiktā noguldījuma atlikuma pieaugums pēc kārtējās ārvalstu aizdevuma daļas un ES fondu līdzekļu saņemšanas.

Starptanku tirgus procentu likmes augustā turpināja pazemināties – uz nakti izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme saruka līdz 0.51% (jūlijā – 0.87%), savukārt RIGIBOR kredītiem uz nakti vidēji mēnesī bija 0.68% (jūlijā – 1.02%). Joprojām samazinājās arī 3, 6 un 12 mēnešu RIGIBOR (attiecīgi par 13, 29 un 28 bāzes punktiem; līdz 1.25%, 2.02% un 3.60%).

Augustā palielinājās māsaimniecībām un nefinanšu sabiedrībām latos izsniegto kredītu procentu likmes (izņemot kredītus mājokļa iegādei) un nefinanšu sabiedrībām ārvalstu valūtā izsniegto kredītu procentu likmes, bet samazinājās māsaimniecībām ārvalstu valūtā izsniegto kredītu procentu likmes. Saruka arī atsevišķu noguldījumu veidu procentu likmes.

Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu augustā pieauga attiecīgi par 2.2%, 1.5% un 4.4%.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)	2010	
	VII	VIII
MFI¹		
M3	6 173.7	6 252.0
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	97.5	103.2
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	20.6	20.6
M2	6 055.6	6 128.1
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	2 496.4	2 532.7
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	233.1	231.5
M1	3 326.1	3 364.0
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	750.8	758.5
Noguldījumi uz nakti	2 575.3	2 605.5
Tīrie ārējie aktīvi	-1 658.0	-1 470.6
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	12 893.7	12 885.2
Kredīts valdībai	543.1	516.7
Centrālās valdības noguldījumi	2 046.2	2 094.5
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 197.6	2 315.2
Latvijas Banka		
M0	1 741.2	1 652.7
Skaidrā nauda apgrozībā	856.4	864.5
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	869.9	773.5
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	14.9	14.8
Tīrie ārējie aktīvi	3 939.4	4 088.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-2 198.2	-2 435.3
Kredīti	-1 347.0	-1 372.3
MFI	0	0
Valdībai (neto)	-1 347.0	-1 372.3
Pārējie aktīvi (neto)	-851.2	-1 063.0
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. eiro)	5 582.63	5 849.73
Zelts	222.83	241.40
Speciālās aizņēmuma tiesības	141.80	144.15
Rezerves pozīcija SVF	0.06	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	5 217.94	5 464.11
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	7 265.74	7 447.84
Zelts	290.01	307.35
Speciālās aizņēmuma tiesības	184.55	183.53
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	6 791.10	6 956.88

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

² Dati precizēti.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI	2010	
	VII	VIII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	0.9	0.5
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	3.5	6.1
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	16.0	18.9
t.sk. mājokļa iegādei	10.1	7.4
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.6	5.8
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	5.4	5.0
t.sk. mājokļa iegādei	4.3	3.7
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	0.7	0.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.3	0.2
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.2	3.2
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.8	0.7
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.8	0.6
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.2	0.2
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.0	2.0
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.5	0.5
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5400	0.5520
Ls pret GBP	0.8440	0.8570
Ls pret 100 JPY	0.6200	0.6470
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)	2010	
	VII	VIII
MFI rezerves	1 567.7	1 664.9
Nacionālā valūta kasēs	105.7	106.0
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 462.0	1 558.9
Ārzemju aktīvi	4 742.8	4 905.8
Ārvalstu valūta kasēs	70.0	81.6
Prasības pret MFI	2 579.2	2 662.2
Prasības pret ne-MFI	1 998.0	2 050.2
Pārējie aktīvi	95.6	111.7
Prasības pret centrālo valdību	479.9	454.0
Prasības pret vietējo valdību	63.2	62.6
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	410.8	414.4
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	6 776.1	6 789.2
Prasības pret mājsaimniecībām	5 914.5	5 893.0
Neklasificētie aktīvi	806.6	832.9
Pamatlīdzekļi	92.8	91.4
Nauda ceļā	14.5	18.6
Pārējie aktīvi	479.7	506.1
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	219.6	216.8
Aktīvi pavisam	20 761.6	21 016.9
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>414.5</i>	<i>424.0</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 389.6	1 409.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	93.5	84.2
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	613.5	655.4
Mājsaimniecību	682.5	669.7
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	1 235.8	1 222.5
Valsts nefinanšu sabiedrību	207.7	219.7
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	485.8	460.8
Mājsaimniecību	542.4	542.0
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 685.0	2 729.7
Valsts nefinanšu sabiedrību	43.5	52.1
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	952.3	996.2
Mājsaimniecību	1 689.2	1 681.5
Centrālās valdības noguldījumi	699.2	722.2
Vietējās valdības noguldījumi	186.7	201.0
Ārzemju pasīvi	10 340.2	10 464.4
Saistības pret MFI	6 629.1	6 551.1
Saistības pret ne-MFI	3 588.4	3 760.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	122.7	153.1
Saistības pret Latvijas Banku	0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	191.8	189.2
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	97.9	103.6
Kapitāls un rezerves	1 536.9	1 634.6
Rezidentu	272.1	356.8
Nerezidentu	1 264.9	1 277.8
Uzkrājumi parādiem un saistībām	1 852.9	1 827.4
Neklasificētie pasīvi	545.7	513.0
Nauda ceļā	69.9	111.3
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	181.1	205.9
Saistības pret rezidentu MFI	294.7	195.8
Pasīvi pavisam	20 761.6	21 016.9
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>414.5</i>	<i>424.0</i>

¹ Dati precizēti.

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).